

# VERKSAMHETS- BERÄTTELSE 2023

**SVENSKA HEMSLÖJDSFÖRENINGARNAS RIKSFÖRBUND**



Hemslöjden

Hemslöjdens verksamhetsberättelse för 2023 är en uppföljning av verksamhetsplanen för 2023. Den utgår i sin tur från ändamålsparagrafen i SHR:s stadgar och från den gemensamma verksamhetsinriktningen för 2022–2023, som förbundsstämman beslutade om 2021.

## **KONTAKT**

### **HEMSLÖJDEN**

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund  
Åsögatan 122, 116 24 Stockholm  
Telefon: 08 545 494 50  
E-post: [info@hemslojden.org](mailto:info@hemslojden.org)  
[www.hemslojden.org](http://www.hemslojden.org)

# INNEHÅLL

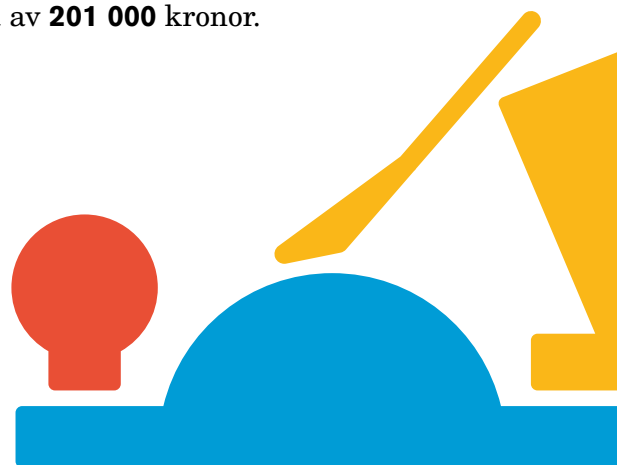
|  |    |
|--|----|
| <b>ÅRET I SIFFROR</b>                                    | 4  |
| <b>STYRELSEORDFÖRANDEN HAR ORDET</b>                     | 5  |
| <b>SVENSKA HEMSLÖJDSFÖRENINGARNAS RIKSFÖRBUND</b>        |    |
| <b>Organisation</b>                                      | 7  |
| <b>Förbundsstämman och förbundsstyrelsen</b>             | 8  |
| <b>Styrelsens sammansättning</b>                         | 9  |
| <b>Riksförbundets kansli</b>                             | 11 |
| <b>Ekonomi</b>   | 12 |
| <b>Nätverk och samverkan</b>                             | 13 |
| <b>VERKSAMHETEN 2023</b>                                 |    |
| <b>Ansökan om ackrediterad NGO inom ramen för Unesco</b> | 14 |
| <b>Verksamhet för allmänheten</b>                        | 15 |
| <b>Verksamhet för föreningarna</b>                       | 19 |
| <b>Verksamhet för utövande slöjdare</b>                  | 23 |
| <b>INFORMATION OCH KOMMUNIKATION</b>                     |    |
| <b>Opinionsbildning</b>                                  | 26 |
| <b>Utåtriktade kanaler</b>                               | 27 |
| <b>FÖRTJÄNSTMÄRKE, DIPLOM OCH MEDALJER</b>               |    |
| <b>Medaljer 2023</b>                                     | 28 |
| <b>Förtjänstmärke och diplom</b>                         | 29 |
| <b>HEMSLÖJD MEDIA SVERIGE AB</b>                         | 31 |

# ÅRET I SIFFROR

- ◆ Våra medlemsföreningar genomförde kring **70** aktiviteter/vecka, vilket innebär att verksamheten lockade nästan **2000** deltagare i veckan.
- ◆ **14** stipendier delades ut till en sammanlagd summa av **201 000** kronor.
- ◆ **14** gesällbrev och **6** mästarbrev delades ut.

**162 000**

användare har nåtts av våra inlägg på Facebook och Instagram 2023.



## Hemslöjdens medlemmar:

- 3** riksföreningar
- 24** länsförbund/länsföreningar
- 62** lokala hemslöjdsföreningar
- 13 536** enskilda medlemmar

**89 813**

unika visningar i Hemslöjdens samlingar på Digitalt museum.



Gösta Östergren tilldelades 25 000 kr ur Bo Hammar skjölds fond 2023.  
Foto: Emmi Roosling.

# STYRELSEORDFÖRANDEN HAR ORDET

Efter flera år med restriktioner på grund av pandemin kunde hemslöjdsvänner landet runt glädjas åt att verksamhet kunde återupptas under 2023 och när året ska summeras kan vi, bland annat, göra dessa noteringar:

- ◆ Nästan 100 000 deltagare i aktiviteter år 2023.
- ◆ Öppna slöjdträffar, kursverksamhet, marknader m.m. var i full gång under året.
- ◆ Antalet medlemmar i SHR ökar långsamt, men stadigt.
- ◆ En ansökan om att bli ackrediterad NGO inom ramen för Unesco lämnades in och har, efter granskning, gått vidare för definitivt beslut sommaren 2024.
- ◆ Projektet 1kvm lin fortsätter att leva vidare som ett nordiskt projekt.
- ◆ Verksamhet för barn och unga stöttades särskilt.
- ◆ Fler gesäller och mästare godkändes och fler stipendier delades ut än föregående år.
- ◆ Hemslöjdens samlingar fortsatte att utvecklas och fylldes på.
- ◆ En förtjänstmedalj i guld och två i silver delades ut under 2023.

I ovanstående lista saknas förstås en hel del. Ett exempel är de webinarier kring den viktiga verksamheten för barn och unga som möjliggjordes tack vare återstartsbidrag från Kulturrådet. Bidraget innebar också att SHR kunde utarbeta ett kurspaket som stöd till föreningarna i digital utveckling (fotografering, filmning, anordnande av webinarier m m) och fortbildning i dokumentation och upphovsrätt. Vad gäller projekt under år 2023 kan det också nämnas att arbetet med projektet *Om Skogens Material* startade med två webinarier.

Det statliga organisationsbidraget som fördelas via Nämnden för Hemslöjdsfrågor har minskat med 1,2 Mkr – en minskning med hela 25% – de tre senaste åren och uppgick 2023 till endast 3 mkr. Det ekonomiska läget blev extra bekymmersamt eftersom inflationen var rekordhög liksom de allmänna kostnadsökningarna. En extraordinär arbetsinsats krävdes av SHR:s styrelse och kansli för att klara budget. Det blev tyvärr nödvändigt att halvera kommunikatörstjänsten och att reducera lokalytan till mindre än en tredjedel av den tidigare.



Alla fasta kostnader sågs över och en investering i ett nytt, modernt medlemsregister kommer att leda till lägre systemkostnader framöver. För genomförande av projekt och kompetensutveckling har särskilda bidrag krävts.

Av bland annat kostnadsskäl prioriterades digitala möten under 2023, men en av två föreningsdagar anordnades fysiskt under året och den 26-28 maj genomfördes förbundsstämman i Kalmar. Mötesdagarna i maj inleddes med en slöjdmarknad och seminarier på temat barn och unga, immateriellt kulturarv och skogens material. Lördagen ägnades åt SHR:s och Sätergläntans stämma och på söndagen erbjöds en utflykt till bl a Capellagården på Öland. Vid SHR:s stämma beslutades om bl.a. verksamhetsinriktning för åren 2024-2025, gemensam försäkring och höjd årsavgift fr o m 2025. En delvis ny styrelse utsågs.

Under 2024 ska, enligt den av stämman beslutade verksamhetsinriktningen, särskilt fokus ligga på att stärka Hemslöjdens folkbildande roll, på hur Hemslöjden kan och ska bidra till ett hållbart samhälle och hur Hemslöjden kan bidra till människors hälsa. Detta är stora, och viktiga frågor. Annat som måste prioriteras är opinionsbildande verksamhet och det arbete som inleddes i styrelsen under 2023 med inspel till de statliga utredningarna om folkbildning och Kultursamverkansmodellen.

Vi kan konstatera att politiker, myndigheter och experter samlat slår fast att ”föreningsdriven verksamhet är en viktig resurs” och att det civila samhällets aktörer är viktiga delar av den svenska kulturella infrastrukturen”.

Stöd från förbundet och kansliet (administrativt, som mötesplats, med projektledning, samordning, information, fortbildning m m) samt från länsförbund och lokalföreningar är avgörande för att verksamhet ska kunna bedrivas och till detta krävs en långsiktigt hållbar ekonomi. Vad gäller medlemsföreningarna kan inte de ideella insatserna hyllas nog!

Många personer gör alltså enskilt, eller i grupp, storartade och ovärderliga ideella insatser för Hemslöjden. Till dessa, styrelse och kansli, riktas ett mycket varmt tack för allt arbete under 2023!

*Nacka, februari 2024  
Lena Lundkvist, ordförande*



*Foto: SHR.*

**” Vad gäller medlemsföreningarna kan inte de ideella insatserna hyllas nog!**

# SVENSKA HEMSLÖJDSFÖRENINGARNAS RIKSFÖRBUND

”SHR:s grundsyn är att tillvarata, utveckla och förnya slöjden som kultur och näring och att sträva efter att vara en jämställd, jämlik, tillgänglig och tillåtande organisation. SHR:s gemensamma värderingar är att arbeta för hållbarhet, kreativitet samt att arbeta inkluderande och gränsöverskridande. Hemslöjdens ideella föreningsverksamhet är en viktig del i det civila samhället och samverkar med andra aktörer inom såväl kulturområdet som andra samhällsområden samt med kommuner, regioner och staten.”

*Ur Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds stadgar*

## ORGANISATION

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund (SHR) är den svenska hemslöjdsrörelsens riksorganisation. SHR är en allmännyttig ideell förening som är partipolitiskt och religiöst obunden. SHR är en organisation för ideella föreningar med intressen som sammanfaller med Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds grundsyn, gemensamma värderingar och ändamål. Hemslöjdens ideella föreningsverksamhet är en viktig del i det civila samhället och samverkar med andra aktörer inom såväl kulturområdet som andra samhällsområden samt med kommuner, regioner och staten.

”Hemslöjden” är Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund tillsammans med sina medlemsföreningar och ”Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund” är det registrerade namnet på organisationen.

2023 omfattade SHR tre riksföreningar och 24 länsförbund/länsföreningar, som i sin tur utgjordes av 62 lokala hemslöjdsföreningar och 13 536 enskilda medlemmar.

SHR välkomnade Riksföreningen för korg och korgslöjd, Salsta slöjd & smide och Norra Bohusläns kultur och hantverk som medlemmar. En förening upplöstes under året: Söderslättis hemslöjdsförening.

Förbundskansliet har en sammanhållande funktion för förbundets medlemmar. De prioriterade uppgifterna är att samordna, informera, marknadsföra och utveckla Hemslöjden och att stödja länsförbund och lokalföreningar. Kansliet arbetar på uppdrag av förbundsstyrelsen.

SHR är ägare till bolaget Hemslöjd Media Sverige AB, som ger ut tidskriften ”Hemslöjd”. Bolaget gör en egen årsredovisning, men verksamheten beskrivs i korthet sist i denna verksamhetsberättelse. SHR är även medlem i den ekonomiska föreningen ”Sätergläntan, Institutet för slöjd och hantverk” och där SHR utser delar av styrelsen. Sätergläntan firade sitt 100-årsjubileum under 2023 och SHR uppvaktade med slöjdade föremål.

## FÖRBUNDSSTÄMMAN OCH FÖRBUNDSSTYRELSEN

Inom SHR genomförs förbundsstämma vartannat år och 26-28 maj 2023 genomfördes förbundsstämman i Kalmar. Stämmohelgen inleddes på fredagen med slöjdmarknad på Larmtorget och seminarier på Kalmar Teater. Tema för dagen var barn och unga, immateriellt kulturarv och skogens material. Fredagen avslutades med buffé och trevliga samtal i Kalmarsalen.

På lördagen genomfördes själva förbundsstämman. Stämman beslutade om en gemensam föreningsförsäkring, höjd årsavgift från och med 2025 och en ny gemensam verksamhetsinriktning för hela organisationen för åren 2024–2025. Under 2024-2025 ska särskilt fokus läggas på att stärka Hemslöjdens folkbildande roll, på hur Hemslöjden kan och ska bidra till ett hållbart samhälle och hur Hemslöjden kan bidra till människors hälsa.

Lena Lundkvist valdes till ny ordförande för riksförbundets styrelse och en delvis ny styrelse utsågs. Efter SHR:s stämma genomfördes Sätergläntans stämma då även mästerväverskan Marie Ekstedt Bjersing tilldelades Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds silvermedalj. Dagens avslutades med middag på Kalmar slott. De som ville avslutade helgen med en utflykt till Öland på söndagen. Förbundsstämman genomfördes i samarbete med Kalmar läns hemslöjdsförening och med bidrag från Kalmar kommun och Region Kalmar län.

SHR:s styrelse utses av och arbetar på uppdrag av förbundsstämman, för tiden till dess nästa ordinarie förbundsstämma hållits. Förbundsstyrelsen har genomfört 9 styrelsemöten under året, inklusive det konstituerande mötet, och alla möten utom två har varit digitala.



26-28 MAJ | 2023 | KALMAR

Välkommen till:  
**HEMSLÖJDENS  
STÄMMODAGAR**

INBJUDAN & PROGRAM

*Inbjudan till Förbundsstämman 2023.*

Mycket av styrelsens arbete under våren handlade om att förbereda förbundsstämman och under hösten att få en gemensam föreningsförsäkring på plats, utifrån beslutet på förbundsstämman.

Ekonomiskt har styrelsen behandlat årsredovisning för 2022 och budget för 2023 samt kvartalsrapporter. Styrelsen har även tagit beslut om att minska kostnaderna för riksförbundets kansli. Dessutom har styrelsen haft bolagets ekonomi och ägardirektiv uppe för information och diskussion. Styrelsen har också haft en del inbjudna gäster under året, bl.a. Christer Nylander, utredare för Folkbildningsutredningen (inbjuden för att berätta om utredningen och ta emot inspel), Anna Livion Ingvarsson från Ideell kulturallians och Terese Bengaard från Hela Sverige ska leva.



## STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Förbundsordförande, 1:e vice förbundsordförande och 2:e vice förbundsordförande väljs på två år. Övriga ledamöter väljs på fyra år, varav hälften väljs vid ordinarie förbundsstämma och hälften vid nästkommande ordinarie förbundsstämma. Suppleanter väljs på två år.

### På ordinarie förbundsstämma 2023 valdes:

- ◆ Förbundsordförande Lena Lundkvist, Nacka (nyval)
- ◆ 1:a vice ordförande Elisabeth Bjar, Stockholm
- ◆ 2:a vice ordförande Håkan Liby, Uppsala

### Ordinarie ledamöter:

- ◆ Joanna Stridh, Rättvik
- ◆ Elise Tullnär Nilsson, Jokkmokk
- ◆ Anny Liivamäe, Nyköping
- ◆ AnnaSara Perslow, Göteborg (nyval)
- ◆ Maria Eklind, Vaggeryd
- ◆ Helena Åberg, Stigtomta

### Suppleanter:

- ◆ Lotta Ahlvar, Stockholm
- ◆ Anne-Marie Lindén, Ängelholm (nyval)
- ◆ Emma Andersson, Göteborg (nyval)

Kent Johansson, Eva-Karin Torhem Arnell, Eva Byström och Ulrika Bos Kertu lämnade styrelsen i samband med förbundsstämman.



*Från vänster: Helena Åberg, Håkan Liby, Joanna Stridh, Elisabeth Bjar, Maria Eklind, Emma Andersson, Elise Tullnär Nilsson, Anny Liivamäe, Anne-Marie Lindén och Lena Lundkvist. Foto: SHR.*

Arbetsutskottet (AU) består av följande funktioner: ordförande, 1:e vice ordförande, 2:e vice ordförande. Verksamhetschefen är sekreterare och adjungerad till samtliga sammanträden. Arbetsutskottet genomförde 10 sammanträden under året.

**Revisorer:**

- ◆ Rose Ericsson, Gävle, förtroendevald revisor
- ◆ Håkan Andersson, auktoriserad revisor

**Valberedning:**

- ◆ Torbjörn Lindström, Västra Götalandsregionen
- ◆ Gun Hedlund, Gästrikre Hälsinge hemslöjdsförbund
- ◆ Ann-Sofie Magnér, Skånes hemslöjdsförbund
- ◆ Anna Kjellander, Jönköpings läns hemslöjdsförbund
- ◆ Maria Holmerin Nord, Stockholms läns hemslöjdsförening

**Hedersledamöter:**

- ◆ Ingegerd Oskarsson, fd riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR
- ◆ Iréne Vestlund, fd riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR
- ◆ Marianne Andersson, fd riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR
- ◆ Anne Ludvigsson, fd riksdagsledamot och förbundsordförande i SHR



## RIKSFÖRBUNDETS KANSLI

SHR:s kansli ska ha rätt resurser och kompetens för att med en hållbar arbetsmiljö kunna bedriva verksamheten utifrån de styrdokument som finns. På förbundskansliet arbetar verksamhetschef, ekonom/controller, kansliansvarig, projektledare och kommunikatör. Vissa av tjänsterna delas mellan Riksförbundet och Hemslöjd Media Sverige AB, vilket gör att kompetensen nyttjas fullt ut samt att kostnaderna delas och därmed minimeras.

Riksförbundet är medlem i arbetsgivarorganisationen Fremia och kollektivavtal tillämpas.

Under året tvingades riksförbundets kansli minskas med en halvtidstjänst p.g.a. det ekonomiska läget. Riskbedömning och MBL-förhandling genomfördes i februari/mars och beslut om ny organisation och bemanning togs av styrelsen i mars. En genomgång av de olika personalfunktionerna hade dessförinnan genomförts av arbetsgivaren där det konstaterades att funktionerna är nödvändiga för ett riksförbunds kansli. Samtliga tjänster är tillsatta efter kompetens och erfarenhet för respektive arbetsområde. Det betyder att medarbetare högst marginellt arbetar utanför det egna ansvarsområdet.

Bedömningen gjordes att en minskning av kommunikatörstjänsten påverkar verksamheten minst. Personalstyrkan på Riksförbundets kansli består därmed av 3,8 heltidstjänster per den 31 december 2023.

En konsekvens av att dra ner på kommunikatörstjänsten – utöver minskningen av kommunikation - var att personen som hade tjänsten sa upp sig. Det innebar att en rekryteringsprocess fick dras igång snabbt under våren och att det blev en vakans under 2,5 månad under sommaren innan en ny person var på plats i september. Att en person slutar och en ny börjar är extra kännbar på en liten arbetsplats som riksförbundets kansli är och risken för kompetenstapp är stor, i alla fall under en övergångsperiod.

Utöver minskningen av personal har riksförbundets kansli minskat lokal-kostnaderna genom att flytta från lokalerna på Åsögatan i september till ett kontorshotell på Peter Myndes gata. Flytten till betydligt mindre lokaler har utöver själva flytten inneburit att kansliet har fått lägga mycket tid under våren för att hitta en lokal och under hösten på att packa, rensa och slänga. Samt att delvis hitta nya arbetssätt på en ny plats där sammanträdesrum och andra gemensamma ytor delas med andra.



## EKONOMI

Det ekonomiska resultatet för 2023 landade på -893 tkr. Skälen till underskottet är i huvudsak två; det sänkta organisationsbidraget från Nämnden för hemslöjdsfrågor och implementeringen av ett nytt medlemshanteringsystem. Inflation och allmänna kostnadsökningar har också inverkat negativt på förbundets ekonomi. Utan minskningen av personal- och lokalkostnaderna under hösten hade underskottet varit ännu större.

För 2023 beviljades SHR ett organisationsbidrag från Nämnden för hemslöjdsfrågor på 3 Mkr, samma summa som 2022. De senaste årens minskade statliga anslag har fått stora konsekvenser för verksamheten, både på kort och lång sikt. Kostnaderna för Riksförbundets kansli är i första hand fasta kostnader för personal och lokaler. Dessa grundkostnader täcks inte med hjälp av organisationsbidraget i dess nuvarande omfattning. Detta trots att vissa kostnader delas med bolaget, exempelvis personalkostnader för verksamhetschef/vd och ekonom/controller, lokalkostnaderna samt administrativa kostnader. Under 2022 ökade kostnaderna för medlemshanteringsystemet markant, vilket också påverkat resultatet. Ett planerat byte av medlemshanteringsystemet 2023 var därför än mer prioriterat och kommer minska dessa kostnader framöver. SHR:s styrelse beslutade därför att implementera ett nytt medlemshanteringsystem och att det skulle genomföras genom att ta delar av eget kapital i anspråk 2023.

Kansliet fick dock i uppdrag att minska de fasta kostnaderna för att kunna presentera en budget i balans 2024, utifrån de nya ekonomiska förutsättningarna med ett kraftigt minskat organisationsbidrag. Styrelsen tog därför under våren beslut att minska kommunikatörstjänsten med 50 % samt att kansliet skulle flytta till billigare lokaler.

Medlemsintäkterna är däremot i stort sett oförändrade och står för drygt 1 Mkr. Övriga intäkter är 600 tkr från Skolverket som förmedlas vidare till medlemsföreningarna. Ett sätt att stärka ekonomin har varit att söka andra medel för särskilda projekt.

Totalt beviljades SHR 370 tkr i särskilda projektmedel under 2023. Dessutom kunde det s.k. Återstartsbidraget från Kulturrådet, som beviljades 2022, användas första halvåret 2023. Dessa projektmedel löser inte den ekonomiska situationen varken på kort eller lång sikt, men möjliggör att SHR kan bedriva ett stödjande och utvecklande arbete för medlemsföreningarna och genomföra delar av verksamhetsinriktningen. Det var också skälet till att ansöka om ett kompletterande organisationsbidrag från Naturvårdsverket. Förbundsstämman 2023 beslutade att höja medlemsavgiften fr.o.m. 2025 som ett led att både att kunna bekosta en gemensam föreningsförsäkring och för att stärka upp riksförbundets ekonomi, men det får som sagt effekt först 2025.

### Följande ansökningar gjordes under 2023:

| Ändamål  | Organisation                | Utfall               |
|--|-----------------------------|----------------------|
| Projektet Om Skogens Material                              | Riksantikvarieämbetet       | Beviljades 300 tkr   |
| Förstudie Immateriellt kulturarv                           | Nämnden för hemslöjdsfrågor | Beviljades 50 tkr    |
| 1 sqm of flax  | Nordisk kulturfond          | Beviljades 2 000 EUR |
| Kompletterande organisationsbidrag för miljöorganisationer | Naturvårdsverket            | Avslag               |

## NÄTVERK OCH SAMVERKAN

SHR är medlem i en rad olika organisationer och det är framför allt inom detta nätverk som samverkan har skett 2023. Ett exempel på lyckad samverkan är det nordiska projektet 1 sqm of flax där SHR har samarbetat med såväl hemslöjdskonsulenterna och linförningarna på nationell nivå som med våra nordiska systerorganisationer.

Under året har SHR blivit medlem i Ideell kulturallians och lämnade samtidigt Ax – kulturorganisationer i samverkan.

### Nordiskt och europeiskt samarbete

Nätverket med våra nordiska systerorganisationer har under året inneburit ett fortsatt arbete i det nordiska projektet "1 sqm of flax". Det resulterade i två webinarier under året. Först ett på våren, 14 mars, då de nordiska länderna delade med sig av sina respektive erfarenheter, historia och traditioner kopplade till lin.

Den 13 oktober anordnades "Flax field of the future. Cultivating connections and sustainability!", ett internationellt webinarium om linets framtid. Deltagare var de nordiska hemslöjdsorganisationerna som delade sina erfarenheter kring 1 kvm lin. Dessutom var talare från Skottland, Dr John Ennis, Nederländerna, Willemien Pippel och Österrike, Christiane Seufferlein inbjudna. Det sistnämnda webinariet genomfördes i samarbete med flera olika organisationer, bl.a. Science Park Borås, Västra Götalandsregionen och Marks kommun.

SHR deltog i den årligt återkommande nordiska Facebookkampanjen "Nordic Craft Week" i september. Årets tema var lin och SHR:s bidrag var filmen om att spinna lin och där det gjordes engelsk undertext för att kunna tillgängliggöra filmen för fler.

Det finska hemslöjdsförbundet Taito och den norska motsvarigheten, Norges Husflidslag, har bidragit med värdefull kunskap och agerat bollplank när det gäller SHR:s ansökan om att bli ackrediterad NGO inom ramen för Unesco.

SHR:s kansli har även medverkat i digitala möten med både de europeiska och nordiska nätverken under året. Agneta Carlson deltog också på det årliga mötet för det nordiska nätverket, som 2023 hölls i Talinn.

### Medlemskap i andra organisationer

Hemslöjden är medlem i följande organisationer:

- ◆ Nordens Hemslöjdsförbund
- ◆ Europeiska Hemslöjdsförbundet (ECO, där SHR även sitter i styrelsen)
- ◆ Ideell kulturallians
- ◆ Ideell Arena
- ◆ Fremia
- ◆ Hela Sverige ska leva
- ◆ Föreningen Norden
- ◆ Föreningen för folkbildningsforskning
- ◆ Svenska Vävrådet
- ◆ Folkspel
- ◆ Arena Svensk Ull (där SHR även sitter i styrelsen)



Marknadsföring för "Flax field of the future".

# VERKSAMHETEN 2023

”SHR ska informera och sprida kännedom om hemslöjden, hemslöjdens kulturarv och dess utveckling samt medverka till att hemslöjd, slöjd och hantverk har en självklar plats i människors dagliga liv.”

*Ur Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds stadgar*

## ANSÖKAN OM ACKREDITERAD NGO INOM RAMEN FÖR UNESCO

När SHR genomförde den nordiska konferensen ”Vad händer när ingen längre kan?” hösten 2022 var ett av målen att sätta fokus på slöjdens del av det immateriella kulturarvet och hur vi i Sverige jobbar med frågan i jämförelse med Norge och Finland. Ett sätt att arbeta vidare med frågan är att ansöka om att bli en ackrediterad NGO inom ramen för Unescos konvention för skyddandet av immateriellt kulturarv, vilket styrelsen också beslutade att göra.

Skälet till ansökan är att det är en prioriterad fråga inom hela organisationen både genom beslut på förbundsstämman samt SHR:s stadgar: ”SHR ska verka för hög standard på utbildning samt arbeta för att kunskaper om material, tekniker och funktioner inom hemslöjd, slöjd och hantverk hålls levande.” och ”SHR ska informera och sprida kännedom om hemslöjden, hemslöjdens kulturarv och dess utveckling samt medverka till att hemslöjd, slöjd och hantverk har en självklar plats i människors dagliga liv.” NGO-ansökan gör det också möjligt att arbeta strategiskt, metodiskt och långsiktigt med det immateriella kulturarvet och Unescos konvention inom hela organisationen.

En större kunskap om konventionen hos SHR:s föreningar kan i sin tur ge större kunskap hos allmänheten, större synlighet kring slöjd och hemslöjd samt att det blir mer slöjd på Sveriges nationella förteckning över immateriella kulturarv.

Ansökan skickades in i april 2023. Både Institutet för språk och folkminnen (ISOF) och Svenska Unescorådet har agerat bollplank i ansökningsarbetet, precis som Taito och Norges Husfildslag. Nämnden för hemslöjdsfrågor beviljade ett bidrag för en förstudie som dels möjliggjorde översättning av nödvändiga dokument dels bekostade en kartläggning av föreningarnas nuvarande arbete med immateriellt kulturarv, deras kännedom om konventionen samt vilka behov av stöd de har framöver.

Några av resultaten från undersökningen var:

- ◆ Av de som svarade på enkäten var det nästan tre fjärdedelar som kände till konventionen om tryggandet av immateriellt kulturarv.
- ◆ 90 % svarade ja på frågan om de tycker att konventionen är viktig för arbetet inom Hemslöjden. Resten svarade ”vet ej”. Ingen svarade nej.
- ◆ 87 % menade att det skulle göra skillnad för slöjdens status och slöjdarnas syn på sitt eget skapande om konventionen blev mer känd i Sverige.

SHR har varit inbjuden till två konferenser för att prata om ansökan och kartläggningen. Dels Nämnden för hemslöjdsfrågors konferens i september, dels på avslutningskonferensen för projektet Korgen lyfter.

## VERKSAMHET FÖR ALLMÄNHETEN

För att sprida kännedom om Hems-löjden är det viktigt att arrangera och samordna publika arrangemang, projekt och annan verksamhet som inte bara når medlemmarna, utan även allmänheten.

2023 arrangerades några lite större arrangemang/projekt: 1 kvm lin, Hems-löjdens dag och uppstarten av arbetet med projektet *Om Skogens Material*. Annan utåtriktad verksamhet var utveckling och marknadsföring av Hems-löjdens samlingar på Digitalt Museum.

### 1 kvm lin 2023

Projektet ”1 kvm lin” utgår från parollen: ”Alla kan odla lin. Allt du behöver är frö och en kvadratmeter”. Syftet är att sprida kunskap om linet – odling, beredning och slöjdande. Projektet genomförs tillsammans med hems-löjds-konsulenter/utvecklare, hems-löjds-föreningar och linföreningar.

”1 kvm lin” har nu pågått i fyra år och är fortfarande ett projekt som engagerar och växer. Det startade regionalt med 700 odlare i Västra Götaland 2020. 2021 blev projektet riksomfattande med 6 000 odlare och SHR blev nationell samordnare. 2022 fortsatte projektet som ett nordiskt projekt: ”1 sqm of flax”, så även 2023.

Utöver de nordiska aktiviteterna har riksförbundet arrangerat ett antal webinarier; om att så, skörda och röta lin.

Under 2023 har många föreningar dessutom anordnat så kallade ”bråkka-las”, spinnträffar och andra aktiviteter kring lin. Facebookgruppen som startades 2020 är fortsatt aktiv med 4 400 följare som tipsar, lägger upp bilder och ställer frågor till varandra om de olika delarna i processen och generöst delar med sig av sin kunskap.



*Bild ur boken Slöjden börjar i skogen.  
Foto: Knut Østgård.*

### Om Skogens Material

Under hösten påbörjades arbetet med projektet *Om Skogens material*. Syftet med projektet är att sätta ljuset på det slöjdmaterial som finns i skogen, men också vikten av levande skogar, för att slöjdare ska kunna få tag på bra material. Projektet har därmed nära koppling till de globala hållbarhetsmålen och framförallt mål 15 handlar om att hållbart bruka skogar och främja biologisk mångfald. Projektet kommer att pågå t.o.m. 2024 och innehålla folkbildande aktiviteter för allmänheten i form av webinarier och ett häfte.

Projektet kommer också producera stöd till föreningarna i form av en pilot kring slöjdstigar och målet är även att skapa lokala nätverk mellan slöjdare, hems-löjds-konsulenter, skogsägare och våra föreningar.

Riksförbundet arrangerade två webinarier inom ramen för projektet under hösten 2023, ett om Slöjdstigen på Nääs och ett om konsten att läsa ett träd.



## Hemslöjdens dag 2023

SHR planerar, samordnar och genomför årligen "Hemslöjdens dag" första lördagen i september. 2023 genomfördes Hemslöjdens dag den 2 september. Hemslöjdens dag är ett sätt att tillsammans med länsförbund och lokalföreningar synliggöra hemslöjdsrörelsen och verksamheten – framför allt för allmänheten och för de som ännu inte är medlemmar. I förlängningen är målet med Hemslöjdens dag att värva fler medlemmar till föreningarna. Hemslöjdens dag är också ofta ett tillfälle för föreningar att samarbeta med andra kring programmet, t.ex. studieförbund, hembygdsgårdar, bibliotek och andra föreningar.

2023 lades, precis som 2022, fokus på att få fler utanför Hemslöjdsrörelsen att delta och visa på Hemslöjdens mångfald genom att satsa på prova-på-aktiviteter. Varje förening valde själva prova-på-aktiviteter utifrån sina egna styrkor och förutsättningar. Resultatet blev ett brett utbud av aktiviteter: det gick bland annat att testa på att väva i grindvävstol, tälja, lära sig sticka, knyppla och binda borstar. Utöver det genomfördes materialloppisar och slöjdmarknader.

33 föreningar anordnade aktiviteter på ett 40-tal platser runt om i landet, vilket innebär att vi landade på något lägre nivåer än 2022. Skälet var bl.a. att Riksförbundet hade en vakans på kommunikatörstjänsten från mitten av juni till och med augusti samt att bytet av medlemsregistret pågick samtidigt. Riksförbundets kansli hade därmed inte lika stor möjlighet som vanligt att stötta föreningarna med marknadsföring och annat material. Trots det samt att vädret på vissa håll var en utmaning denna dag besökte eller deltog minst 2 000 personer i arrangemangen lokalt.

An Instagram post from the account 'salaslojd'. The post features a collage of images: colorful heart-shaped knitted items, a display of various knitted hats, and a sign for 'HEMSLÖJDENS DAG' at Sala Stadspark. The text in the post reads: 'Välkommen till en Skaplig dag! Sala slöjd- och hantverksförening fyller Stadsparken med skapande och slöjd till salu! Prova på att -Spinna -Fläta i läder -Virka -Tälja -Sticka'. It also includes a green box with the text: 'Ta gärna med en fika korg och det du slöjdar med! #tillsammanskanvillt'. The event details are: '2/9 kl 12:00-15:00 vid lekparken i Sala stadspark. Fri entre, workshops från 50:-'. The caption at the bottom says: 'salaslojd Välkommen till Hemslöjdens dag den 2 september!...'.

#HEMSLÖJDENS DAG



## Hemslöjdens samlingar

Under 1900-talet har hemslöjdsföreningarna i Sverige byggt upp unika samlingar med mängder av olika hemslöjdsföremål. Sedan 1996 har dessa föremål katalogiserats och digitaliserats för att göra föremålen tillgängliga för fler. Sedan 2014 finns ett flertal sådana samlingar åtkomliga via webbplatsen "Digitalt museum" under "Hemslöjdens samlingar". 2019 publicerades den stora bildsamlingen "Zickermans studiesamling" med 12 000 bilder på webbplatsen. 2023 fanns 36 601 föremål och bilder publicerade i Hemslöjdens samlingar.

Återstartsbidraget från Kulturrådet möjliggjorde att fler föreningar kunde publicera sina digitaliserade samlingar i Digitalt museum.

Arbetet påbörjades under hösten 2022 då tre samlingar publicerades och ytterligare två samlingar publicerades under våren 2023.

Hemslöjdens samlingar är välbesökta och antalet besök ökar: 2023 var det nästan 90 000 unika visningar i samlingarna. Det visar att intresset för samlingarna är stort, men vi kan också se att antalet visningar ökar när vi berättar om samlingarna i SHR:s sociala medier eller när medlemsföreningarna på olika sätt synliggör innehållet. Samlingarna används som inspiration för egna slöjdprojekt, men även för att lära sig mer om olika tekniker, material och om slöjdarna bakom föremålen. Samlingarna används också av forskare, som en historisk källa.

Antal unika visningar i Hemslöjdens samlingar:

| År   | Antal  |
|------|--------|
| 2023 | 89 813 |
| 2022 | 77 091 |
| 2021 | 71 142 |



En samling bindmössor från digitaliseringsarbetet av samlingarna i Bollnäs-Voxnadalens hemslöjdsförening. Foto: Johanna Syrén.

Följande föreningar hade föremål och bilder i Digitalt museum 2023:

- ◆ Blekinge läns hemslöjd
- ◆ Bollnäs-Voxnadalens hemslöjdsförening
- ◆ Falu Hemslöjdsförening
- ◆ Föreningen för Svensk Hemslöjd
- ◆ Gotlands läns hemslöjdsförening
- ◆ Halländska hemslöjdsföreningen Bindslöjden
- ◆ Hemslöjden i Kronoberg
- ◆ Jämtland-Härjedalens Hemslöjdsförbund
- ◆ Kalmar läns hemslöjdsförening
- ◆ Leksands Hemslöjdsvänner
- ◆ Medelpads Hemslöjd
- ◆ Nås hemslöjdsförening
- ◆ Stiftelsen Skånsk Hemslöjd
- ◆ Skaraborgs hemslöjdsförening
- ◆ Södra Dalarnas Hemslöjdsförening
- ◆ Värmlands Läns hemslöjdsförening
- ◆ Västerbottens läns hemslöjdsförening
- ◆ Östra Skånes Hemslöjdsförening

I Hemslöjdens samlingar finns, förutom hemslöjdsföreningarnas samlingar, även den ovan nämnda Zickermans studiesamling samt slöjd inventerad av läns-hemslöjdskonsulenterna i Jämtland Härjedalen.

## Kursverksamhet

SHR erhåller medel från Skolverket för kursverksamhet för vuxna. SHR:s kansli fördelar dessa medel efter ansökningar från medlemsföreningarna. Kurserna genomförs ofta i samarbete med hemslöjdskonsulenterna.

Kurserna möjliggör för medlemmarna att själva utöva och lära sig nya tekniker och därför är kurserna viktiga, inte minst för att hålla det immateriella kulturarvet levande. Kurserna innebär också viktiga arbetstillfällen för professionellt utövande slöjdare, då de ofta anlitas som kursledare.

Kurser 2023 har genomförts i bland annat färglära och mönsterkonstruktion, textiltryck, olika slags stick- och vävtekniker, tovning, knyppling på grund- och fortsättningsnivå, tvåändstickning, broderi, folkdräktssömnad, växtfärgning och marmorering, karvsnitt, täljning, halmslöjd, rotslöjd, näverslöjd, svarvning samt smide på grund- och fortsättningsnivå.

Totalt arrangerades 109 kurser med 969 deltagare år 2023. Det var 26 olika föreningar, fördelade över 18 län, som på detta sätt bidrog till människors möjlighet att utveckla sitt slöjdande över hela landet.

Utöver dessa kurser genomfördes en rad andra kurser i föreningarna. I samband med att SHR skulle teckna en gemensam försäkring för medlemsföreningarna samlade SHR in uppgifter om antal aktivitetstillfällen och antal deltagare i dessa aktiviteter under första halvåret 2023. Enkäten visade att medlemsföreningarna genomför drygt 70 aktiviteter varje vecka, med 2 000 deltagare/vecka. De vanligaste aktiviteterna består av öppna slöjdträffar och kurstillfällen, sammanlagt står de för 89 % av aktiviteterna. Enkäten visar därmed att den kursverksamhet som genomförs på lokal och länsnivå vida överskrider den kursverksamhet som stöds med hjälp av medel från Skolverket.

### Kurser och deltagare med medel från Skolverket 2020–2023\*:

| Årtal | Antal kurser | Antal deltagare |
|-------|--------------|-----------------|
| 2023  | 109          | 969             |
| 2022  | 101          | 930             |
| 2021  | 127          | 1104            |
| 2020  | 100          | 877             |

*\* År 2020 genomfördes färre kurser på grund av Coronapandemins restriktioner. Därför fanns mer medel kvar att förmedla år 2021 när restriktionerna började släppa. Ersättningsnivån per kurstimme har höjts för att hamna på en mer rimlig nivå, men det innebär att färre timmar kan beviljas.*



## VERKSAMHET FÖR FÖRENINGARNA

För att SHR ska kunna företräda lokalföreningarna och länsförbunden på ett bra sätt är det viktigt med en tät dialog. Det sker via mejl, telefon, digitala och fysiska möten. Under året har SHR:s kansli och styrelse gjort fysiska medlemsbesök hos länsförbunden/länsföreningarna i Östergötland, Dalarna, Skåne, Halland, Värmland och Stockholm och lokalföreningarna i Lysekil, Falkenberg, Bollnäs, Nås, Västerås och Södra Dalarna.

Brev med samlad aktuell information och relevant omvärldsbevakning till medlemsföreningarnas styrelser har skickats från Riksförbundets kansli sex gånger under året. Därutöver har särskild information gått ut gällande exempelvis utbildningar, det nya medlemshanteringsystemet och gemensamma evenemang som "Hemslöjdens dag".

### Föreningsdagar

Den 28 januari genomfördes årets första föreningsdag digitalt. 33 föreningar var representerade och därutöver deltog delar av riksförbundets styrelse och riksförbundets kansli. Dels diskuterades ett förslag till verksamhetsinriktning för 2024–2025 inför den kommande stämman, dels var ett par gäster inbjudna – Solveig Grindler och Karin Stenson – för att prata om hur man som civilsamhällsorganisation kan arbeta med det immateriella kulturarvet.



Föreningsdag med mingel på kontorshotellet Helio i Stockholm, november 2023.

Årets andra föreningsdag ägde rum i Stockholm den 18 november 2023 och behandlade immateriella kulturarv med föreläsningar av bl.a. Maria Nyström från ISOF, korgslöjdaren Curt Bengtsson och spånfågelslöjdaren Sandra Stigert. Föreningarna fick också dela med sig av kommande aktiviteter, utbyta erfarenheter och delta i gruppdiskussioner.

Under eftermiddagen delades även Hemslöjdens stipendier ut och Carola Gunnarsson mottog sin guldmedalj. 30 medlemsföreningar deltog, tillsammans med delar av riksförbundets styrelse och riksförbundets kansli.



Hemslöjdens stipendiater vid utdelningen under föreningsdagen i november 2023



## Återstartsbidraget

Återstartsbidraget, som beviljades av Kulturrådet 2022 och kunde användas även första halvåret 2023, möjliggjorde att riksförbundet har kunnat stödja medlemsföreningarna i den fortsatta utvecklingen efter Coronapandemin. Riksförbundet har bland annat kunnat stötta dem i deras digitala utveckling - både genom kurser i hur man använder sociala medier (inkl. hur man fotograferar och filmar på ett bra sätt) och att satsa på Hemslöjdens samlingar i Digitalt museum. Det har också inneburit att SHR har stöttat föreningarna att nå nya målgrupper, dels genom en riktad marknadsföring, dels genom att stödja dem i utvecklingen av verksamheten gentemot barn och unga.

Starta upp verksamhet för barn & unga

Ett paket med nätverksträffar, kunskapspåfyllnad, inspiration och erfarenhetsutbyte erbjöds medlemsföreningarna under våren. Fem föreningar fick också ett fördjupat och individuellt anpassat stöd för att starta upp en verksamhet för barn och/eller ungdomar.

Totalt 36 medlemsföreningar deltog i webinarierierien. Flera föreningar hade mer än en representant med på dessa webinarier och det var en stor geografisk spridning bland deltagarna. Erfarenheterna av projektet har också sammanställts i en broschyr som delades ut till samtliga ombud på förbundsstämman, men som också finns som nedladdningsbar pdf på hemsidan.



Besök hos Hallands Hemslöjdsförbund med Margaretha Nielsen på plats.



Bild från workshop i nåltooning. Foto: Södra Dalarnas Hemslöjdsförening



Besök hos Södra Dalarnas Hemslöjdsförening med Anna Kullas, Solveig Törnqvist, Elisabeth Lindell och Ingerd Andersson på plats.

## Återstart av Hemslöjdens samlingar

Ytterligare fem föreningarnas samlingar finns nu publicerade i Digitalt museum, men projektet möjliggjorde också att återuppta nätverket för de föreningar som redan hade sina samlingar publicerade. De fick bl.a. kunskapspåfyllnad när det gäller upphovsrätt under ett digitalt webinarium och i februari 2023 genomfördes en fysisk tema- och nätverksdag på SHR:s rikskansli i Stockholm. Föreningarna var på plats och presenterade sig och sina samlingar.

Under kunnig vägledning av fotograf Karin Björkquist fick de också öva sig praktiskt i fotografering av slöjdföremål med enbart mobilkamera, naturligt ljus och enkel rekvisita. Under hela dagen utbyttes erfarenheter och tips. Tack vare återstartsbidraget kunde SHR stå för resor för föreningarna.

## Utbildning i digitala tekniker

Under pandemin utvecklade flera av medlemsföreningar sin digitala närvaro. Riksförbundet ville därför fånga upp det som föreningarna lärt sig och sprida det till fler och dessutom hjälpa dem att utvecklas vidare.

Föreningarna erbjuds varsin sexmånaderslicens till den digitala plattformen Moderskeppet. Det möjliggjorde för våra medlemsföreningar att själva välja vilka kurser de ville ta baserat på sin förenings behov och de kunde delta i kurserna när de hade tid.

För den som behövde hjälp att sälla i det stora utbudet valde SHR ut sex kurser från på grundnivå, utifrån de generella behov vi hade sett bl.a. inom foto, film och skrivande. 42 licenser delades ut.

## Webbinarier

Under året har SHR:s kansli genomfört ett antal webinarier som stöd och inspiration för medlemsföreningarna:

- ♦ **19 januari** – Återstartsprojektet: Upphovsrätt och licensiering med Aron Ambrosini.
- ♦ **7 mars** – Återstartsprojektet: Om hur man kan jobba efter en särskild metod och samarbeta med andra kring verksamhet för barn och unga.
- ♦ **14 mars** – De nordiska länderna delade med sig av sina respektive erfarenheter, historia och traditioner kopplade till lin. Inom ramen för 1 sqm of flax. (89 deltagare).
- ♦ **29 mars** – Återstartsprojektet: Jobba med foto och film (13 deltagare).
- ♦ **6 april** – Webinarium om sådd av lin (35 deltagare).
- ♦ **20 april** – Återstartsprojektet: presentation av de föreningar som hade mottagit det individuella stödet för barn- och ungaverksamhet.
- ♦ **27 april** – Informationsträff för de som är nya som ordförande (13 deltagare).
- ♦ **23 maj** – Återstartsprojektet: Att skriva för webb och sociala medier.
- ♦ **16 augusti** – Webinarium om skörd av lin (46 deltagare).
- ♦ **30 augusti** – Två utbildningstillfällen i det nya medlemshanteringsystemet.
- ♦ **4 oktober** – Rötning av lin (43 deltagare).
- ♦ **12 oktober** – Om Skogens Material: Slöjdstigen på Nääs med hemslöjdskonsulent Tobias Havaas (15 deltagare).
- ♦ **13 oktober** – Flax field of the future. Cultivating connections and sustainability! Inom ramen för 1 sqm of flax. (102 deltagare).
- ♦ **16 november** – Om Skogens Material: Konsten att läsa ett träd med hemslöjdskonsulent Lars Petersson (91 deltagare).
- ♦ **22 november** – Webinarium för linföreningar.

## Utveckling: medlemskap, former för deltagande & medlemssystem

13 536 personer är medlemmar i någon av hemslöjdsföreningarna som är anknutna till SHR. Uppgifter om antalet medlemmar hämtas ur det gemensamma medlemsregistret. Antalet medlemmar har minskat något jämfört med 2022, men är något osäkra för 2023 p.g.a. bytet av system.

Många av föreningarnas verksamheter har välkomnat personer som inte är medlemmar i någon av SHR:s anslutna medlemsföreningar. Det gäller exempelvis evenemang som anordnats under "Hemslojdens dag", "1 kvm lin" och många av barn- och ungdomsaktiviteterna.

Även de föreningar som arrangerat utställningar och SHR:s anslutna hemslojdsbutiker når betydligt fler än bara medlemmarna. Många av föreningarnas och Riksförbundets digitala evenemang når fler än medlemmarna.

### Nytt medlemsregister

Beslutet på förbundsstämman 2021 – om ett digitalt lyft – ledde till att en översyn av medlemsregistret genomfördes under 2022 för att säkerställa att organisationen har ett effektivt, ekonomiskt, användarvänligt och verksamhetsanpassat system. En kravspecifikation togs fram tillsammans med en referensgrupp från medlemsföreningarna och skickades till ett antal olika aktörer på marknaden. Som följd av denna översyn genomförde SHR ett byte av medlemssystem under 2023, eftersom det gamla inte motsvarande inte behoven. Dessutom hade kostnaderna ökat kraftigt de senaste åren.

Leverantören av det gamla systemet meddelade dessutom under våren 2023 att de skulle lägga ner sin verksamhet fr.o.m. halvårsskiftet 2023. Riksförbundets kansli planerade bytet under våren tillsammans med den gamla

leverantören och den nya och konverteringen av själva medlemsregistret genomfördes i augusti.

Det nya systemet möjliggör enklare och fler betalningslösningar för de enskilda medlemmarna och det finns flera funktioner som kommer att underlätta för medlemsföreningarna och riksförbundets kansli. Implementeringen av det nya systemet har dock inneburit att både medlemsföreningarna och riksförbundets kansli under hösten har fått lägga tid på att lära sig nya rutiner och arbetssätt.

Föreningarna använder registret till att hantera och kontakta sina medlemmar och är därmed ett viktigt arbetsredskap för dem. SHR:s riksförbundskansli erbjuder service och support för föreningarna i arbetet.



Bild från informationswebbinariet kring det nya medlemsregistret.

## VERKSAMHET FÖR UTÖVANDE SLÖJDARE

"SHR ska verka för hög standard på utbildning samt arbeta för att kunskaper om material, tekniker och funktioner inom hemslöjd, slöjd och hantverk hålls levande."

*Ur Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds stadgar*

SHR har under 2023 fortsatt arbetet med att stärka utövare av hemslöjdens tekniker, som branschorganisation för ett flertal slöjdyrken, stipendieverksamhet och kursverksamhet. Tidskriften Hemslöjd, som ges ut av SHR:s helägda bolag Hemslöjd Media Sverige AB, har med sina artiklar fortsatt att synliggöra utövare på olika sätt under året.

### Gesäll- och mästarbrev

Sveriges Hantverksråd utfärdar gesäll- och mästarbrev i samråd med branschorganisationer. SHR agerade under 2023 branschorganisation för följande slöjd och hantverksyrken: handvävaryrket, broderiyrket, stickningsyrket, slöjdaryrket - trä, träbildhuggaryrket, krukmakaryrket, garvaryrket och dräktsömnadsyrket. Till dessa yrken finns granskningsnämnder med professionella slöjdare knutna.

Gesällbrevet är hantverkarnas kvalitetsgaranti och ett internationellt bevis på en persons yrkesskicklighet. För att få avlägga ett gesällprov krävs minst tre års yrkesutbildning med praktik.

Mästarbrevet är det högsta beviset på yrkesskicklighet inom ett hantverksyrke och garanterar stort yrkeskunnande och erfarenhet som hantverksföretagare. För att erhålla mästarbrev krävs minst 10 000 timmar i yrket vilket motsvarar sex års dokumenterad utbildning/arbete inom yrket.

Antalet personer som fått gesäll- och mästarbrev via SHR har successivt ökat under de senaste 10 åren. Dels för att fler yrken som SHR agerar branschorganisation för har tillkommit, dels för att fler känner till möjligheten att ansöka om gesäll- och mästarbrev.

14  
gesällbrev

delades ut i 6 olika  
yrkeskategorier



6  
mästarbrev

delades ut i 4 olika  
yrkeskategorier

## Utfärdade mästarbrev 2023:

### Handvävaryrket

- ♦ Marie Ekstedt Bjersing
- ♦ Bettina Posselt

### Konstvävaryrket

- ♦ Maria Jufvas

### Konstsömnadsyrket

- ♦ Ane Løser Storm

### Krukmakaryrket

- ♦ Pernilla Norrman
- ♦ Linda Ljunggren



Foto: Johanna Krantz,  
gesäll i Handvävaryrket.



Foto: Maria Ahlberg,  
gesäll i Konstsömnadsyrket.



Pernilla Norrman, mästare i Krukmakaryrket. Foto: Andreas Larsson.



Foto: Bettina Posselt,  
mästare i Handvävaryrket.



Carolin de Laval, gesäll i  
Garvaryrket. Foto: Inga Björk.

## Utfärdade gesällbrev 2023:

### Handvävaryrket

- ♦ Samantha Gustafsson
- ♦ Johanna Krantz
- ♦ Liselotte Lundqvist

### Konstvävaryrket

- ♦ Maria Ahlberg

### Konstsömnadsyrket

- ♦ Line Rothman

### Dräktsömnadsyrket

- ♦ Emma Frost
- ♦ Per Ljungstedt

### Garvaryrket

- ♦ Maria Jirgl
- ♦ Carolin de Laval

### Krukmakaryrket

- ♦ Sonja Kedem
- ♦ Johanna Löfberg
- ♦ Gunilla Pettersson
- ♦ Pontus Hittenkofer
- ♦ Anna Leandersson



## Stipendier 2023

SHR förvaltar fyra stiftelsefonder. Avkastningen från dessa fonder ska användas för stipendier, som har till uppgift att stödja personer som på något sätt har utmärkt sig inom slöjd och hantverk. Stiftelserna är: Bo Hammarskjölds stiftelse, Märtha Gahns stiftelse, Ingeborg Strömbergs stiftelse och Carl Lamberths stiftelse. Till dessa stiftelser upprättas egna årsredovisningar och avkastningen avgör om och hur mycket respektive stiftelse delar ut. Totalt kom det in 157 stipendieansökningar till stiftelserna 2023.

Utöver de fyra stiftelserna administrerar SHR även Greta Johanssons linfond och Sätergläntans Vänners fond.

### Följande personer fick 2023 dela på sammanlagt 201 000 kr:

Bo Hammarskjölds stiftelse

- ♦ Gösta Östergren – 25 000 kr
- ♦ Robert Jonsson – 20 000 kr
- ♦ Henning Lemcke – 20 000 kr
- ♦ Sandra Stigert – 10 000 kr
- ♦ Ida Syppli Skrumsager Hansen – 10 000 kr

Märtha Gahns stiftelse

- ♦ Emma Holmgren – 25 000 kr
- ♦ Joakim Derlow – 15 000 kr
- ♦ Maja Stjärna – 10 000 kr



Foto: Sandra Stigert tilldelades 10 000 kr ur Bo Hammarskjölds stiftelse för sitt arbete med spånfåglar.

Ingeborg Strömbergs stiftelse

- ♦ Fredy Samuel Lundh – 15 000 kr

Greta Johanssons linfond

- ♦ Östgöotalin – 15 000 kr
- ♦ Elenor Månsson – 8 000 kr
- ♦ Iwa Herdensjö Hofring – 8 000 kr

Sätergläntans Vänners fond

- ♦ Ida Syppli Skrumsager Hansen – 10 000 kr
- ♦ Emilia Eriksby Svensson – 10 000 kr

2023 skedde ingen utdelning från Carl Lamberths stiftelse.



Foto: Robert Jonsson tilldelades 20 000 kr ur Bo Hammarskjölds stiftelse för att lyfta in slöjden och dess uttryck i moderna möbler.



Fredy Samuel Lundh tilldelades 15 000 kr ur Ingeborg Strömbergs stiftelse för vidare skönädsutbildning. Foto: Elisabeth Jubelin.

# INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Som ett viktigt led att informera och sprida kännedom om hemslöjden ingår det strategiska kommunikationsarbetet. Kommunikationsarbetet utgår från SHR:s verksamhetsplan och handlar både om att kommunicera internt i organisationen (befintliga medlemsorganisationer, medlemmar och andra samarbetspartner) och externt (intresserad allmänhet, professionella slöjdare, opinionsbildare och politiker, media, organisationer och lärosäten).

Arbetet med kommunikationen har under andra halvåret begränsats p.g.a. beslutet att halvera kommunikatorstjänsten. Det har påverkat räckvidden i alla SHR:s sociala kanaler och de kommunikativa insatserna.

## OPINIONSBILDNING

”SHR ska informera och sprida kännedom om hemslöjden, hemslöjdens kulturarv och dess utveckling samt medverka till att hemslöjd, slöjd och hantverk har en självklar plats i människors dagliga liv.”

Som ett led i opinionsbildningen och påverkansarbetet skriver Riksförbundet remissyttranden gällande statliga utredningar. Under 2023 lämnade inte riksförbundet några yttranden.

Ett annat sätt att berätta om verksamheten och påverka är att hålla kontakt med politiker, departement och myndigheter.

### Några av de aktiviteter som genomförts under året är:

- ◆ SHR deltog under det kulturpolitiska konventet Folk och kultur som för första gången sedan Coronapandemin genomfördes på plats i Eskilstuna.
- ◆ Avstämning mellan arbetsutskotten hos SHR och Nämnden för hemslöjdsfrågor, NFH, har skett vid två tillfällen under året.
- ◆ Tjänstepersoner på Kulturdepartementet har löpande fått information om verksamheten.

- ◆ Verksamhetschefen deltog i julminglet som Socialdemokraterna i kulturutskottet anordnade.
- ◆ Samtal har förts med Institutet för språk och folkminnen, Isof, och Svenska Unesco-rådet kring arbetet med tryggheten av det immateriella kulturarvet.
- ◆ SHR deltog på Riksantikvarieämbetets nätverksträffar för att komma med input till utkastet av en nationell strategi för digitalt kulturarv.
- ◆ Riksantikvarieämbetet valde att ta med projektet ”1 kvm lin” i den nya skriften Räkna med kulturarvet - som ett exempel på att kulturarv kan bidra till ett hållbart samhälle.
- ◆ Myndigheten för kulturanalys släppte rapporten Att bredda deltagandet i kulturlivet där de kartlagt och analyserat hinder för breddat deltagande och minskad snedrekrytering i kulturlivet samt lämnar förslag på åtgärder. Ur Hemslöjdens perspektiv är rapporten intressant för att man har intervjuat hemslöjdskonsulenter om deras främjandearbete. Dessutom har man intervjuat ett antal företrädare från kulturverksamheter inom det civila samhället, bl.a. SHR:s verksamhetschef.
- ◆ Inspel, både via möten och skriftliga synpunkter, har gjorts till den pågående folkbildningsutredningen.

## UTÅTRIKTADE KANALER

Innehållet i Riksförbundets olika kanaler för utåtriktad kommunikation har under 2023 planerats utifrån verksamhetsplanen. De kanaler som använts 2023 är: hemsida, Instagram, Facebook, YouTube, LinkedIn, nyhetsbrev via Mailchimp och MyNewsdesks pressrum.

### Hemsidan, SHR:s största informationskanal

Hemsidan är organisationens huvudsakliga ansikte utåt och fyller en viktig funktion som sökmotor för föreningars aktiviteter (Slöjdkalendern) och som ren informationskanal både för SHR och för anslutna medlemsföreningar.

### Sociala medier för starka relationer

Riksförbundet arbetar relationsbyggande genom olika sociala medier: Facebook, Instagram, YouTube och LinkedIn. Vi anpassar innehåll och budskap efter olika målgrupper, trender och beteendemönster på de olika plattformarna, svarar på frågor och deltar i konversationen.

2023 fick Instagram 800 nya följare och passerade därmed 15 000 följare, Facebook fick 137 nya gillamarkeringar och YouTubekanalen fick 428 nya prenumeranter. LinkedIn är fortfarande en liten plattform, men antalet följare var 396 följare, den 31 december 2023, vilket är 150 fler än 2022.

För att mäta hur SHR:s innehåll på de olika plattformarna presterar mäts räckvidden, d.v.s. hur många människor som exponeras för innehållet, samt sid/profilbesök.



### Statistik Instagram:

| År   | Räckvidd | Sid/profilbesök |
|------|----------|-----------------|
| 2023 | 62 037   | 8 359           |
| 2022 | 116 228  | 10 820          |
| 2021 | 170 323  | 14 112          |

### Statistik Facebook:

| År   | Räckvidd | Sid/profilbesök |
|------|----------|-----------------|
| 2023 | 101 164  | 8 223           |
| 2022 | 272 470  | 3 793           |
| 2021 | 101 975  | 4 335           |

### Statistik Youtube:

| År   | Räckvidd | Visningar |
|------|----------|-----------|
| 2023 | 652 126  | 125 100   |
| 2022 | 643 333  | 105 119   |
| 2021 | 693 786  | 121 306   |

### Nyhetsbrev

Hemslöjden skickar digitala nyhetsbrev till enskilda medlemmar. Det är privatpersoner som i sin tur är medlemmar i en av SHR:s medlemsföreningar och som angett e-postadress.

Innehållet är varmt och välkomnande och syftar till att skapa tillhörighet och gemenskap. 2023 skickades fyra nyhetsbrev ut till enskilda medlemmar.

### Pressbearbetning

Under året har två pressmeddelanden publicerats av Riksförbundet via Hemslöjdens och Hemslöjd Media Sverige AB:s gemensamma pressrum på MyNewsdesk.

Verksamhetschef Maria Jacobsson intervjuades i Kulturnytt i P1 i samband med att SHR - och ett antal av våra medlemsföreningar - fick del av Riksantikvarieämbetet projektbidrag till ideella kulturarvsorganisationer.

# FÖRTJÄNSTMÄRKE, DIPLOM OCH MEDALJER

## MEDALJER 2023

Östergötlands avgående textilkonsulent Ann-Sofie Svansbo tilldelades den 30 mars Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds silvermedalj för förtjänstfull gärning med att bland annat främja den textila slöjden. Medaljen delades ut av Hemslöjdens verksamhetschef Maria Jacobsson.

Vävprofilen och universitetsadjunkten Marie Ekstedt Bjersing tilldelades den 27 maj Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds silvermedalj för förtjänstfull gärning inom framförallt vävning. Medaljen delades ut av Håkan Liby från SHR:s förbundsstyrelse i samband med Sätergläntans stämma.

Den 18 november tilldelades Carola Gunnarsson, ordförande i Västmanlands läns hemslöjdsförbund Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, SHR:s förtjänstmedalj i guld för sina insatser inom hemslöjden. Utdelningen skedde i samband med riksförbundets årliga föreningsdag i Stockholm.



*Marie Ekstedt Bjersing tar emot sin silvermedalj av Håkan Liby.*



*Ann-Sofie Svansbo mottog sin silvermedalj av Maria Jacobsson.*



*Carola Gunnarsson mottog sin guldmedalj under föreningsdagen i Stockholm.*

## FÖRTJÄNSTMÄRKE OCH DIPLOM

SHR beslutade vid förbundsstämman i Dalarna 1978 att framställa ett förtjänstmärke i guld. Förtjänstmärket utgör ett komplement till förtjänstmedaljerna i guld och silver. SHR:s förtjänstmärke i guld utdelas till personer, som på olika sätt har utfört ett synnerligen förtjänstfullt arbete till gagn för den svenska hemslöjden. Det kan utdelas till personer som arbetar för hemslöjden såväl inom som utom hemslöjdens organisationer. Förtjänstmärket får utdelas både av styrelsen för respektive hemslöjdsförening och av styrelsen för Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Förtjänstmärket bekostas av den organisation som delar ut märket.

Diplom för slöjd är ett grafiskt blad efter ett pappersklipp av Agneta Flock. Diplomet kan användas av medlemsföreningarna som ett alternativ till stipendier och medaljer när föreningarna vill uppmärksamma särskilda personer/slöjdare inom hemslöjden Hemslöjdens medaljer



SHR fick 1945 medgivande av konung Gustav V att återuppliva, den år 1753 av medaljgravören Daniel Fehrman utförda medaljen. Medaljerna instiftades av konung Adolf Fredrik och drottning Lovisa Ulrika, en för kvinnliga och en för manliga slöjdare. De av konung Gustav VI Adolf (den 22 november 1954) fastställda bestämmelserna gäller sedan dess för utdelning av dessa medaljer.

Hemslöjdens förtjänstmedalj är avsedd att utgöra belöning för framstående insatser inom hemslöjdens område, för främjande av hemslöjd eller för mångårigt och skickligt hemslöjdsarbete. Medaljen i guld eller silver utdelas av styrelsen för SHR. Hemslöjdsförening eller minst tre ledamöter i SHR:s styrelse kan föreslå lämpliga medaljörer.

Efter motiverat förslag med namn på person som ska erhålla förtjänstmedalj tar styrelsen beslut. Förtjänstmedaljen bekostas av den organisation som utdelar medaljen.



### **Medaljen i guld har tilldelats:**

- ◆ HKH Prins Eugen (1945)
- ◆ Överhovstallmästare H. O. Ramel (1945)
- ◆ Fröken Lilli Zickerman (1945)
- ◆ Fru Anna Fahlén (1949)
- ◆ Landshövding Bo Hammarskjöld (1951)
- ◆ Fru Mattis Hörlén (1952)
- ◆ Professor Gerda Boëthius (1954)
- ◆ Rektor Erland Borglund (1954)
- ◆ Fru Emma Jacobsson (1964)
- ◆ Byrådirektör Carl Lamberth (1965)
- ◆ Fru Ulla Melin (1965)
- ◆ Verkst. direktör Gull Lillecrona (1968)
- ◆ Textilkonstnär Märtha Gahn (1970)
- ◆ Docent Anna-Maja Nylén (1971)
- ◆ Direktris Gertrud Ingers (1971)
- ◆ Verks. direktör Eric Hanes (1976)
- ◆ Intendent Gunnel Hazelius Berg (1978)
- ◆ Spetskonsulent Sally Johanson (1980)
- ◆ Förste hemslöjdskonsulent Brita Sundblad Laurin (1981)
- ◆ Förvaltningschef Bertil Ugglå (1986)
- ◆ Förbundsordförande Ingegärd Oskarsson (1989)
- ◆ Rektor Greta Johansson (1992)
- ◆ Läns-hems-löj-dskonsulent och slöjdare Kjell Wikström (1995)
- ◆ Läns-hems-löj-dskonsulent och slöjdare Wille Sundqvist (1995)
- ◆ Textilkonstnären Edna Martin (1998)
- ◆ Intendent Sofia Danielson (1998)
- ◆ Chefredaktör Katarina Ågren (2001)
- ◆ Docent Elisabet Stavenow-Hidemark (2001)
- ◆ Textilkonstnär Wanja Djanaieff, (2005)
- ◆ F.d. intendent Ingrid Bergman (2009)
- ◆ Verksamhetschef Kerstin Andersson Åhlin (2017)
- ◆ Läns-hems-löj-dskonsulent Anna Karin Reimersson (2017)
- ◆ Carola Gunnarsson (2023)

# HEMSLÖJD MEDIA SVERIGE AB

Bolaget Hemslöjd Media Sverige AB ägs av Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och inom bolaget ryms tidskriften Hemslöjd. Förlagsverksamheten är fortsatt pausad.

Enligt ägardirektiven är bolaget SHR:s kommersiella organ och har som uppdrag att synliggöra hemslöjd, slöjd och hantverk ur ett samtida perspektiv, förmedla kunskap och öka intresset för hemslöjd, slöjd och hantverk, att belysa slöjdarnas och utövarnas ställning som näringsidkare samt att medverka i opinionsarbetet kring hemslöjdens frågor.

Efter flera års arbete med att minska kostnaderna och öka intäkterna har bolaget lyckats med målet att få en ekonomi i balans och redovisar ett överskott. På bolagsstämman 2024 beslutas hur stor del av överskottet från 2023 som ska återbetalas till SHR. Aktieägartillskottet från SHR är villkorat och ska därför betalas tillbaka till SHR under de närmaste åren.

Under hösten har också en organisationsförändring genomförts. VD-rollen på 20 % har tagits bort och VD Maria Jacobsson lämnar bolaget. Arbetsuppgifterna tas under en period över av chefredaktör/ansvarig utgivare samt ekonom/controller.

Bolagets styrelse utgörs av ordförande Elisabeth Bjar, Annika Havas, Gunilla Kindstrand, Birgitta Elfström, Elin af Klintberg och Lotta Ahlvar (suppleant). Bolagsstyrelsen genomförde 8 styrelsemöten under 2023 och en ordinarie bolagsstämma i maj.

## Tidskriften Hemslöjd

Malin Vessby är tidskriften Hemslöjds chefredaktör och ansvariga utgivare. Tidskriften är Sveriges största inom slöjd, hantverk och DIY och har de senaste åren vunnit en lång rad prestigefyllda priser för sitt innehåll. 2023 tilldelades Hemslöjd Publishingpriset för tionde gången och tog därmed plats i den så kallade Hall of Fame.

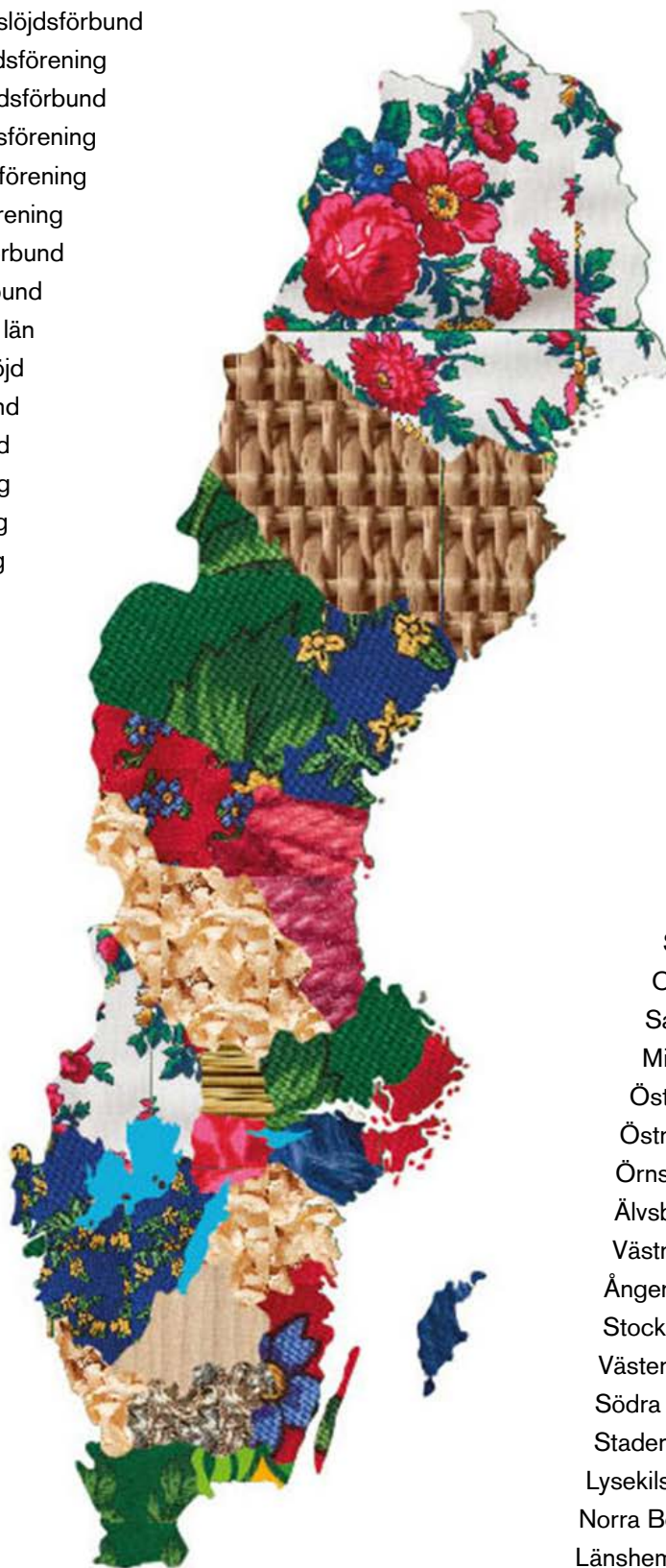
Prenumeranterna utgör grunden för tidskriftens ekonomi. Antalet prenumeranter skiftar från nummer till nummer, men årets sista utgåva, nummer 6, nådde 11 578 prenumeranter. Utöver det såldes 1 932 lösnummer av samma utgåva.



Hemslöjd nummer 1–3 2023.  
Tema Ylle, Hantverk & hälsa och Blått.

Hemslöjd nummer 4–6 2023.  
Tema Hantverk & hälsa, Mönster och Stickning.

Köping-Arboga-Kungsör slöjd- & hantverksförening  
 Göteborg och Bohusläns hemslöjdsförbund  
 Floda-Gagnef Ideella Hemslöjdsförening  
 Jämtland Härjedalens Hemslöjdsförbund  
 Bollnäs-Voxnadalens hemslöjdsförening  
 De Sju Häradernas Hemslöjdsförening  
 Bräcke kommuns hemslöjdsförening  
 Gästrik-Hälsinge hemslöjdsförbund  
 Jönköpings läns hemslöjdsförbund  
 Hemslöjdsförbundet i Uppsala län  
 Föreningen för Svensk Hemslöjd  
 Gotlands läns hemslöjdsförbund  
 Hemslöjdsföreningen Sörmland  
 Gästriklands hemslöjdsförening  
 Falkenbergs hemslöjdsförening  
 Härnösands hemslöjdsförening  
 Kalmar läns hemslöjdsförening  
 Södersläotts hemslöjdsförening  
 Halmstads hemslöjdsförening  
 Helsingborgs Hemslöjdsförening  
 Föreningen Svenska spetsar  
 Borlänge hemslöjdsförening  
 Dalarnas Hemslöjdsförbund  
 Föreningen Göteborgsslöjd  
 Hallands hemslöjdsförbund  
 Hemslöjden i Östergötland  
 Inlands Hemslöjdsförening  
 Föreningen Helsingeslöjd  
 Arbrå Hemslöjdsförening  
 HammarskogsSmederna  
 Föreningen Spring Craft  
 Hemslöjden i Kronoberg  
 Idre Hemslöjdsförening  
 Falu Hemslöjdsförening  
 Hemslöjden Skaraborg  
 Blekinge läns hemslöjd  
 Hemslöjden Malmöhus  
 Föreningen Tjörnslöjd  
 Bruksmederna  
 Knalleslöjdarna  
 Halmens Hus  
 Ale Slöjdare  
 Orusts slöjd  
 Handakraft



Orsa Slöjdlag  
 Äppelbo lamm  
 Slöjdarna i Värnamo  
 Salsta slöjd & smide  
 Nässjö slöjdförening  
 Medelpads hemslöjd  
 Skaraborgs-Slöjdarna  
 Örebro läns Slöjdförening  
 Skånes hemslöjdsförbund  
 Ängelholms hemslöjdsförening  
 Mora Hemslöjdens Vänner  
 Tanums hemslöjdsförening  
 Lerums Hemslöjdsförening  
 Uppsala hemslöjdsförening  
 Kungsbacka hemslöjdsförening  
 Rättviks Hemslöjdsförening  
 Leksands Hemslöjdsförening  
 Sollefteå Hemslöjdsförening  
 Varbergs Hemslöjdsförening  
 Mölndals Hemslöjdsförening  
 Slöjdföreningen Jordhammar  
 Orsa lin och ull ideell förening  
 Sala slöjd & hantverksförening  
 MittSkånes Hemslöjdsförening  
 Östhammars hemslöjdsförening  
 Östra Skånes hemslöjdsförening  
 Örnköldsviks hemslöjdsförening  
 Älvsborgs läns hemslöjdsförbund  
 Västra Hälsinglands slöjdförening  
 Ångermanlands hemslöjdsförbund  
 Stockholm läns hemslöjdsförening  
 Västerås slöjd & hantverksförening  
 Södra Dalarnas Hemslöjdsförening  
 Staden Malmö Hemslöjdsförening  
 Lysekils hemslöjdsförening Stangen  
 Norra Bohusläns kultur och hantverk  
 LänsHemslöjdsföreningen i Värmland  
 Norrbottens Läns Hemslöjdsförening  
 Västmanlands läns hemslöjdsförbund  
 Västerbottens läns hemslöjdsförening  
 Riksföreningen för korg och korgslöjd  
 Övre Hälsinglands Hemslöjdsförening  
 Nås Hemslöjdsförening i Västerdalarna  
 Surahammars konst- och hantverksgille  
 Norbergs Bergslags Hemslöjdsförening  
 Visa mig – en slöjdförening i Storsjöbygden